

24.8.2020

Päävastuualueet/ lautakunnat

VUODEN 2021 TALOUSARVIO JA 2022 – 2023 TALOUSSUUNNITELMA LAADINTAOHJE

Talousarvio- ja taloussuunnitelma on lain mukaan laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kaustisen kunnan aikaisempien vuosien alijäämä 2 268 000 euroa tulee kattaa taloussuunnitelmassa. Alijäämä on lain mukaan katettava enintään 4 vuoden kuluessa alijäämän syntyvuotta seuraavan vuoden alusta lukien. Tämä edellyttää hallintokunnilta jälleen tiukkaa talousarviota kustannussäästöjä ja toiminnan tehostamista etsien. Myöskään valtion puolelta tulevista kuntatalouteen vaikuttavista päätöksistä ei ole olemassa tarkkaa tietoa. Koronaepidemian talousvaikutuksia ja epidemian kehitystä on vaikeaa täsmällisesti ennakoida. Talouden suurimmat epävarmuustekijät ovat verotulo- ja sotemenokehitykset.

Kuntastrategian tavoite on vahva kuntatalous. Kuntakonserni täyttää v. 2018 tilinpäätöksessä kolme neljästä kriisikuntakriteeristä. Talousarvio- ja taloussuunnitelmakaudelle tulopohjaa on vahvistettava veroja, taksoja ja maksuja tarkistamalla, yhteistoimintaa lisäämällä, henkilöstöjärjestelyin ja palveluverkon muutoksin.

Kunnallisen alan uusi työehtosopimuskausi alkoi 1.4.2020. Kilpailukyky sopimukseen liittynyt työajan pidennys poistui (kiky) ja lomarahaleikkaus kuitenkin päättyi. Talousarvion laadinnasta lähdetään henkilöstömenojen 2,0 %:n kokonaiskasvusta.

Talousarvio laaditaan pääosin bruttoperiaatteella, joka tarkoittaa, että menot ja tulot budjetoidaan erikseen määrärahoina ja tuloarvioina.

Talousarvio- ja suunnitelmaesitykset

Hyväksytty kuntastrategia on talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelun pohjana. Myös toiminnalliset tavoitteet johdetaan kunnan strategiasta. Tavoitteiden tulee olla helposti mitattavia ja seurattavia. Lautakunnat voivat asettaa talousarvion käsittelyssä myös tarkempia tavoitteita oman hallintokuntansa osalle. Näiden on kuitenkin oltava strategian mukaisia.

Talousarviovalmistelussa määrärahat varataan ja kirjataan tileille kustannuspaikoittain. Tavoitteet esitetään myös sanallisesti, tekstiosassa esitetään tiiviisti keskeiset asiat. Sisäisten menojen ja tulojen asettajien pitää keskustella keskenään. Sisäisten menojen nettovaikutus on nolla euroa.

Erityisesti huomioitavaa:

- Konsernin toiminnan ohjaus, tytäryhtiöiden tavoitteet
- Hankinnat ja hankintavaltuudet

- Sisäisen valvonnan järjestäminen ja toimialakohtaisten riskien kartoittaminen.

Kehys

Kunnanhallitus asettaa vuoden 2021 talousarviotavoitteeksi, että talousarviovuoden tulos on ylijäämäinen ja talous tasapainoinen suunnitteluvuosina. Talousarvioehdotus on sovitettava kunnanhallituksen antamaan raamiin. Toimintojen ja palveluiden vaihtoehdot pitää tarkastella ja kaikki vaihtoehtoiset ja ennen kaikkea edullisimmat tuotantotavat on tutkittava ja niihin siirtymisistä tehtävä suunnitelma. Suunnitelma on esitettävä yhdessä talousarvion kanssa. Sekä talousarvio että -suunnitelma laaditaan vuoden 2020 rahanarvoon.

Henkilöstö

Hallintokuntien pitää liittää talousarvioehdotukseen henkilöstösuunnitelmansa vuosille 2021 - 2023. Henkilöstösuunnitelman on perustuttava strategiasta johdettuihin rakenteellisiin ratkaisuihin.

Henkilöstömenojen kokonaiskasvuksi arvioidaan valmisteluvaiheessa 2,0 %. Sivukulut lasketaan nykyisten prosenttien mukaan. Hallintokuntien tulee mahdollisimman hyvin ennakoida henkilöstörakenteessa tapahtuvat muutokset, joilla on palkkavaikutuksia.

Palkkamäärärahoja ei varata sellaisille tyhjille vakansseille, joille ei ole täyttölupaa. Tiedossa olevien sijaisten palkkakulut on kuitenkin huomioitava talousarviossa.

Henkilöstöpalveluista annetaan kullekin talousarvion laatijalle laskelma palkoista ja palkkojen sivukuluista tilanteen 1.9.2020 mukaisina.

Kuntakonserni

KILA:n ohjeet kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta on huomioitava uuden talousarvion ja taloussuunnitelman laatimisessa.

Talousarvioesitykset, toiminnan sekä talouden tavoitteet talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosille pyydetään osana kunnan talousarvioprosessia seuraavilta kuntakonserniin kuuluvilta yhtiöiltä:

Koy Rekipolska
Kaustisen Oppilasasuntolat Oy
Kaustisen Kehitys Oy
Kaustisen Lämpö Oy
Kansantaiteenkeskus Oy

Esitykseen tulee sisällyttää myös suunnitelma investoinneista.

Tytäryhtiöt esittävät talousarvioesityksessään omat keskeiset uudesta kuntastrategiasta johdettavat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteensa yhdistettäväksi koko kuntakonsernin keskeisiksi tavoitteiksi. Nämä tavoitteet johdetaan vuosittaisista tuloskeskusteluista. Kunnanhallitus muokkaa esityksen kunnanvaltuustolle, joka vahvistaa tavoitteet suunnittelukaudelle.

Investoinnit

Investoinneiksi lasketaan yli 10 000 euron uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeet. Myös peruskorjaushankkeista on laadittava suunnitelmat. Investoinneiksi voidaan katsoa myös hanke,

joka on luonteeltaan investointi. Hankkeet on asetettava tärkeysjärjestykseen. Etusijalla ovat investoinnit, jotka kehittävät palvelurakennetta suunnitelmallisesti. **Jokaiseen esitykseen on liitettävä laskelma investoinnin vaikutuksista käyttömenoihin.**

Hyväksytty investointisuunnitelma aikaisemmilta vuosilta toimii investointien valmistelupohjana. Uusista investointihankkeista ilmoitetaan hankkeen kokonaiskustannusarvio (menot ja valtionosuudet sekä muut rahoitusosuudet). Peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeissa huomioidaan myös tilojen ensikertainen kalustaminen. Investointimenot ilmoitetaan ilman arvonlisäveroa. Kunnanvaltuusto hyväksyy investoinnit talousarvioon ja suunnittelukaudelle hankkeittain. Taluspäällikkö kokoaa ja kirjaa investointiesitykset.

ICT- ja ohjelmistohankinnat varataan investointeihin ja investointien poistot kohdistetaan käyttäjän kustannuspaikalle.

Esitysten tekninen laadinta ja aikataulu

Talousarvio-taloussuunnitelmaesitys tehdään hallintokunnissa suoraan talousarvio-ohjelmaan Pro Economicaan lautakunnan esityksenä. Taluspäällikkö on 10.8.2020 toimialoilleen lähettämässä sähköpostissa ohjeistanut, miten menoja voidaan järjestelmään alkaa syöttää. Tulosalueet keräävät oman vastualueensa kokonaisuuden ja näistä kootaan lautakuntien käsittelyn jälkeen esitys kunnanhallitukselle. Taluspäällikkö laskee poistot keskitetysti lautakuntien esityksiin. Teknistä neuvontaa talousarvion laadinnassa antaa taluspäällikkö.

Talousarviopohjissa mittareista mukaan on kerätty tilinpäätöstiedot. Hallintokuntien tulee tarkistaa, että mittarit ja tunnusluvut ovat ajantasaisia ja tehdä tarvittavat muutosesitykset. Talousarviopohjat ovat käyttöönnettävissä **jaettavasta tiedostosta (pilvi) viimeistään 4.9.2020 alkaen**. Talousarviota laaditaan yhteiseen pilvipalveluna olevaan asiakirjaan, joka sulkeutuu lautakunnilta 30.9. talousarvioasiakirjan kokoamiseksi ja kunnanhallituksen esityksen laatimiseksi. Tämän jälkeen tulevista, **välttämättömistä ja perustelluista** lisäyksistä tulee ilmoittaa hallintojohtajalle ja asiakirjaa kokoavalle toimistosihteerille.

Lautakuntien vastuullisten ja harkittujen talousarvioesitysten jälkeen kunnanhallitus päättää mahdollisista tasapainottamistoimenpiteistä.

Lisätietoja talousarvion laadinnasta antavat taluspäällikkö ja kunnanjohtaja sekä toimialajohtajat omien tulosalueittensa osalta.

Aikataulu

Kunnanhallitus, raami ja talousarvion laadintaohje ma 24.8
Lautakuntien ja konserniyhtiöiden esitykset kunnanhallitukselle pe 2.10
Kunnanhallituksen esitys vero % ma 2.11.
Kunnanvaltuusto vero % ma 16.11.
Kunnanhallitus, ta-käsittely ma 7.12. (ellei jo 30.11.)
Kunnanvaltuuston talousarviokäsittely ma 14.12.

Tämän aikataulun puitteissa käydään tarvittavat talousarvion käsittelykokoukset, iltakoulut jne.

KAUSTISEN KUNNANHALLITUS

Jakelu Lautakunnat/johtoryhmä
Kunnanhallitus
Konserniyhtiöt

Tiedoksi Musiikkilukio, Ilona Salomaa-Uusitalo
Perusopetus, Kaisu Koivisto
Varhaiskasvatus, Virpi Kataja
Kirjasto, Marja Myllymäki
Nuoriso-vapaa-aika, Aija Järvenpää
Sivistystoimi, Mailis Tastula
Ruokahuolto, Kaisa Siirilä
Rakennustarkastus ja ympäristö, Aki Teirikangas, Piia Lena Närhi
Asuntotoimisto, Pasi Isokangas
Tekninen toimi, Ilkka Närhi
Lomituspalvelut, Hilikka Kalliokoski
Maaseutupalvelut, Pekka Siirilä
Taloushallinto, Carita Söderbacka
Palkanlaskenta Antti Lindholm, Airi Mattila ja Satu Nordgren
Toimistosihteerit, Annika Rauma, Varpu Järvilä ja Tiia Pajukangas
Palveluneuvoja Meri Kemppi

KVT-vesihuolto, Vesa Jouppila
Kaustisen Lämpö Oy, Vesa Jouppila
KOY Rekipolska, Vesa Jouppila
KTK Oy, Kimmo Pajukangas
Oppilasasuntolat, Vesa Jouppila
Kaustisen Kehitys Oy, Olli Ali-Haapala